

Різдво

Різдво — це одне з найбільших християнських свят. Воно святкується 7 січня. Вважається, що в цей день народився Ісус Христос. Він народився уночі в убогій печері за містом Вифлеемом. Божа Матір діва Марія, сповила його й поклала до ясел із сіном. Коли пастухи, дізнавшись від Ангела Господнього про народження Спасителя, знайшли у вертепі немовля, то над ними сяяла велика зірка. А ще раніше наші пращури відзначали народження Сонця, в яке вони щиро вірували.

Вечір напередодні Різдва називався Святвечором, Багатим вечором або Багатою кутею. До нього ретельно готувалися, накриваючи святковий стіл з 12 страв. На Святвечір обов'язково готували кутю (каша із зерен пшениці чи ячменю, з медом, маком, родзинками та горіхами) та узвар. Біля покуття чи на столі ставили й дідуха — солом'яного снопа або спеціального виплетеного вінка з колосся. Дідуха прикрашали кольоровими стрічками, паперовими чи засушеними квітами. Його урочисто ставили на покуть або на стіл.

Після врочистої церковної служби всі розходилися по домівках. Зайшовши до оселі, парафіянин врочисто сповіщав хатніх: «Христос рождається!» Йому відповідали хором: «Славимо його!» А коли на небосхилі з'являлася перша надвечірня зірка — та сама, що колись привела пастухів до малого Христа, вся родина сідала за багатий стіл.

Колядування тривало від Різдва і до старого Нового року, подекуди і до Водохреща. Різдвяні колядницькі ватаги споряджали переважно парубки. Вони заздалегідь вибирали ватага, себто керівника, міхоношу, «козу», «пастуха з пугою» тощо. «Козу» зодягали у вивернутий кожух, прилаштовували солом'яні роги, хвіст і дзвіночок на шию. Обов'язковим атрибутом мала бути рухома зірка, яку постійно носив ватаг. Заходячи на подвір'я, колядники просили дозволу, і коли господар зголошувався, починали виставу із віншувальних пісень-колядок та жартівливих сценок. У поетичних текстах оспівувались господар, господиня та їхні діти, зичили їм щастя і здоров'я, а в господарстві — статків і приплоду.

